

Elinkeinon moninaisuus sopeutumisen voimavarana

Esimerkkinä poromatkailu

CLIMINI loppuseminaari
Rovaniemi 23.5.2023

Tutkija Mia Landauer,
Arktinen keskus, Lapin yliopisto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

ARKTINEN KESKUS
Lapin yliopisto

ILMATIETEEN LAITOS

Kuvat:
Mia Landauer,
Antti Mikkola / Yle

Poromatkailun merkitys

- Poromatkailuyrittämisen tuotto on paikoin ylittänyt porolihantuotannosta saatavan tuoton, ja **työllistää** poronhoitajia Suomessa.
- Porotilamatkailu **hyödyttää koko poroelinkeino**a, koska poronhoidosta kerrotaan ja luodaan mielikuvia. Poro on **imagotekijä** koko Suomen matkailulle.
- Myös **oheistuotteet ja uudet innovaatiot myyvät** ja siten kehittävät elinkeinoja (esim. käsityöt, taljojen jatkojalostus, porojooga, jne.)

Poromatkailu eri vuodenaikoina

- Olosuhteiden kannalta **kriittistä aikaa on loppusyksy ja alkutalvi**. Vaikuttaa reittien valmisteluun ja ajelujen toteuttamiseen.
- Painottuu pääasiassa talvisesonkiin mutta **ympärivuotista toimintaa on kehitetty ja siihen on kiinnostusta** (esim. matkailijaryhmien vieminen vasanleikkoon tai syyserotuksiin).
- Talvisesongin mahdollisia **menetyksiä voitaisiin kompensoida muina vuodenaikoina** jos kysyntää löytyy.
- Näinollen työtaakka jakautuisi mahdollisesti tasaisemmin ympäri vuoden.

Vipuvoimaa

EU:lta

2014–2020

European unioni
Euroopan unionin rahoitus

Sopeutumiskeinoja

- Talvikaudella **reittejä pohjataan ja/tai lumetetaan** (keinolumi) tarvittaessa. Tästä lisäkustannuksia ja -työtä.
- **Liiketoiminnan ja tarjonnan monipuolisuus** on valtti! Lihanjalostusta, käsitöitä, toiminnan laajentamista ympärivuotiseksi, jne.
- **Toiminnan suunnitelmallisuus ja työntekijöiden ammattitaito** ehdottoman tärkeää! Vakuutusten on oltava kunnossa ja mahdollisia riskejä mietittävä etukäteen.
- **Yhteistyö** muiden yrittäjien kanssa on osa sopeutumista: kokemusten ja tiedon jakaminen tärkeää.

Huomioitavaa ja haasteita

- **Sadannan lisääntyminen** ilmastonmuutoksen myötä:
“No se on ehkä vesisade yks karskeimmista uhkakuvista, mitä on. Se poro on ruma vesisatteella ja aidat mennee mäskiksi ja ihmiset on pahalla tuulella vesisatteella.”
- **Ennakointi:** on voitava muuttaa tai perua ohjelma tarvittaessa, jotta riskit voidaan minimoida.
- **Kulut:** Lisäruokinta ja lumetusjärjestelmien kalleus on haaste sopeutumiselle.
- **Suunnitelmallisuus:** Ei lähdetä ns. “takki auki” toteuttamaan yritystoimintaa.
- **Turvallisuusseikat:** reittien turvallisuuden lisäksi on huolehdittava, että myös porot ovat luonteeltaan ja käytökseltään sopivia toimintaan.

Lopuksi...

Vaikka porotilamatkailu on tunnistettu osaksi porotaloutta, alan yrittäjyydestä ei yleisesti tiedetä vielä riittävästi:

- **Tietoisuutta** poromatkailuyrittämisestä olisi **lisättävä!**
- Voisiko Paliskuntain yhdistyksessä olla **matkailuun keskittyvä porotalousneuvoja?**
- **Voimia tulisi yhdistää** alan elinkeinon harjoittajien välillä entistä enemmän.

Kuvat:
Vesa Toppari / Yle Sápmi,
Mia Landauer

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

ARKTINEN KESKUS
Lapin yliopisto

ILMATIETEEN LAITOS

Kiitos!

Yhteydenotot:
mia.landauer@ulapland.fi